

SLOVENSKI NAROD.

Izjaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravništvo, na katero naj se blagovoltjivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Z Dunaja 7. februarja.

[Izv. dopis.]

Razprave našega ministerstva z ogerskim ministerstvom so pretrgane, Tisza je za-se in za svoje kolege cesarja prosil, naj sprejme njegovo odpoved in imenuje druge ministre za Oggersko. Potem pa so se ogerski ministri zopet v Pešto odpeljali, a jutri se baje še enkrat vrnejo, ker cesar se še nij odločil in hoče poprej sklicati skupno ministersko sejo. Nobeden človek nij mislil, da pride do take krize, ako je bral poročila o ministerkih posvetovanjih v tukajšnjih in magjarskih listih. „Vse je poravnano,“ tako se je govorilo, „le o malenkostnih stvareh je še nekako nasprotje, a to nema nobenega pomena.“ A zdaj se kaže, da je nasprotstvo o važnih točkah, pri katerih se tukajšnja vlada ne more udati; Tisza pa je tudi vezan od svoje stranke v ogerskem parlamentu, kako daleč sme odpuščati od svojih terjatev. Vsakako so Magjari računali na svoj dosedanji vsemogočni upliv ter se zanašali, da jim bode v poslednjem trenutku priskočila odločilna beseda od najvišje strani.

A to se dozda še nij zgodilo. Sploh se magjarska zvezda utaplja in k temu za Avstrijo srečnemu napredku je dosti pripomogla vnanja politična situacija. Zares, za Magjare se bližajo slabejše ure, nego so jih doživeli v poslednjih desetih letih. Nova nagodba se jim nikakor neče tako posrečiti, kakor pred 10 leti. V Turčiji pa je padel njihov največji prijatelj Midhad. Kako lepo so si uže sanjali iztrebljenje Slovanov v celej Turčiji, kako so se posmehovali Rusiji, češ, ona je blamirana po neuspehu carigradske konference itd. In zdaj jim vse domišljije plavajo po vodi. Ruska

diplomacija je zopet svetu pokazala, da pozna svoj terain in svoje ljudi.

General Ignatiev je bil včeraj v avdi-jenci od našega cesarja sprejet. Nekaj jugoslovanskih študentov je slavnega generala sprejelo pri prihodu na južnem kolodvoru. Drugo jutro pa ga je pozdravljala od njih poslana deputacija.

Državni zbor pa se mej tem mirno posvetuje o novem zakonu glede ravnanja pri eksekutivnih dražbah. Po strašno dolgih in deloma tudi dolgočasnih govorih mnogih v zbornici sedečih advokatov je prišlo denes do glasovanja in kot podloga daljšega posveto vanja je bil sprejet načrt večine s 140 proti 80 glasom manjšine, h katerej spada klub desnega centra. Po načrtu večine bode odslej samo ena dražba namestu sedanjih treh in pri tej se sme blago ali zemljišče tudi pod cenitveno ceno prodajati. Eden advokatov, neki dr. Keil, je vendar tako pošten bil in očitno izrekel, da on kot advokat bi pač moral biti za predlog večine, a kot zastopniku ljudstva mu vest ne dopušča, da bi glasoval za postavu, ki bo le advokatom na korist, kmeta in posestnika pa spravi po najkrajšem potu ob hišo in grunt. Zato so zastopniki kmetjskih občin tudi od ustavoverne strani skoraj brez izjeme glasovali proti večini, le zastopnik kranjskih kmetjskih občin — Deschmann — je šepetal svoj: da! za načrt nove postave.

Kako bi mogli v sedanjih kritičnih časih našemu narodu najbolj koristiti?

[Izv. dop.]

Sedanji vladni sistem utegne morda še dalje časa trajati, kar sicer — Bog ve da ne

želimo. Zato pa mislim, da je na pravem mestu, ako začnemo na vse strani premišlje-vati, kakošno naj bode v teh časih naše delovanje. Beseda odkritosrčna, beseda kritikujoča sedanjo vlado, sedanje birokrate, beseda omenjajoča postopanja c. kr. uradnikov, c. kr. šolskih nadzornikov in c. kr. učiteljev — ne sme pri nas na dan.

Prošnje sestavljati in odposiljati v ta namen, da bi se naš jezik dejansko v urade in v šole vpeljal, bile bi za zdaj potrata časa in papirja. — Kratko rečeno, od sedanjosti ne moremo Slovenci dobiti davno zaželenih naših zahtevanj, še niti upati ne moremo, da se v kratkem naše želje izpolnijo ako kakošna mogočna roka, bodisi božja ali človeška vmes ne poseže.

Namen slovenskih domoljubov je skoro jedino le v tem, da na to delamo, da se našemu narodu 1. narodnost ne zatere, marveč budi in ohrani, 2. da se mu dajo narodne pravice. Te poslednje točke slovenski domoljubi nemamo v lastnej moči; prvo točko pa uže z žrtvami domoljubnimi izpolnjevati moremo.

Pa ako narodnost slovensko našemu narodu ohranimo, smemo se brez skrbi zanesti, da bode prej ali slej ta ali ona vlada dala mu narodne pravice.

Kako pa hočemo delovati, da se našemu narodu jezik njegov ohrani, da se on svoje narodnosti zove? Z ustno in tiskano besedo nam je neprenehoma podučevati slovenskega kmeta in vsakega slovenskega prostaka. Pri vsakej priliki naj izobražen slovenski domoljub rad govori s slovenskim kmetom, pri vsakej primerni priložnosti naj se mu hvali njegov jezik, naj se mu povdarjajo enake pravice njegovega jezika z drugimi jeziki. Slovenskemu

Listek.

Prizigalec.

(Roman, v angleškem spisala Miss M. Cummins, poslovenil J.)

Štirinajsto poglavje.

(Dalje.)

„Glej, Viljem! Sv. Miklavž se mi zdi tak kot strijc Trueman. Zares ravno tak!“ vskliknila je; „kosmato kapo, pipo in ravno tako prijazno lice! Veste, strijc Trueman, ko bi vi imeli na rami le vrečo polno igrač mesto svetilnice in dolge lestvice, potem bi bili popolni sv. Miklavž. Strijc Trueman, ali Viljemu nijste ničesa prinesli?“

„Da, prinesel sem mu nekaj, a bojim se, da mu za to ne bode dosta mari. — Goli list je.“

„List za me?“ prašal je Viljem. „Od katerega je?“

„Tega ti ne morem povedati,“ odvrnil je Trueman, iskaje ga v svojej velikej mavhi.

„Ravno na oglu naletel sem moža, ki me je nagovoril ter prašal, kje biva gospa Sullivanova. Rekel sem mu, da biva tu, in mu hotel pokazati hišo. Ko je videl, da sem tudi jaz iz te hiše, dal mi je list, proseč me, naj ga izročim gospodu Viljemu Sullivanu, temu je namenjen. Zdi se mi, da si ti, ali ne?“

S tem je izročil Viljemu list; dečko pa mu je vzel svetilnico iz rok, pri luči odprl list ter je čital glasno:

„R. H. Clinton bi rad videl Viljema Sullivanova, v četrtek zjutraj od desetih do enajstih, šte. 13, na ladijedelnici.“

Viljem je bil ves osupnen.

„Kaj to pomeni?“ rekel je, „jaz ne poznam nobenega tega imena.“

„Jaz vem, kedo je,“ rekel je Trueman, „oni je, ki stanuje v veliki zidani hiši v — ulici. Bogat mož je in to je številka njegove

prodajalnice — ali temveč njegove kupčijske pisarne — na ladijedelnici.“

„Kaj? oče je onih zalih otrok, ki sva jih v oknu ogledovala?“

„Ravno tisti.“

„Kaj bi pač rad od mene?“

„Skoro gotovo, da bi mu pomagal,“ me-nil je Trueman.

„Po takem je nova služba,“ rekla je Jerica, „in sicer kaj dobra služba; sv. Miklavž je prišel in ti jo je prinesel. Saj sem rekla, da ti jo bode prinesel! Oj, Viljem! kako zelo me to veseli.“

Viljem nij vedel, ali bi se veselil ali ne. Bilo je tako čudovito naročilo in prišlo je še od moža, ki mu je bil popolno neznan. Smel je le upati z Jerico in Truemanom, da bi bila zarija bodoče sreče; a zarad raznih njima popolno neznanih razlogov je mislil, da mu ponudba od take strani ne bode prej ko ne ničesa hasnila; zato sta mu morala obljubiti,

domoljubu naj bode večje veselje, pogovarjati se z najslabšim, z najrevnejšim, pa poštenim Slovincem, nego pa z mogočnim nemčurjem, ki je sovražen našemu obstanku. Slovenski izobraženi domoljubi naj bodo postrežljivi zlasti onim prostim Slovincem, ki imajo z gospodskami opraviti. Na pr. občinskim predstojnikom naj zlasti slovenski izobraženci pomagajo, da bodo oni le slovenske vloge dajali gospodskam in slovenske odloke zahtevali. Takih in enakih slučajev se v praktičnem življenju obilo nahaja, pravi domoljub bode povsodi rad pomagal v interesu naše narodnosti, če tudi mu v materijalnem obziru koristilo ne bode.

Dasiravno smo Slovenci v gmočnem obziru dosta slabše podkovani in bi torej posebno na to paziti morali, da si pridobimo večje materijalno blagostanje, vendar se pa zlasti slovenski domoljubi na gmočnost preveč ozirati ne bi smeli, posebno pa na lastni osobni, materijalni blagor, ne da nam naši nasprotniki sebičnosti očitati ne bodo mogli. Toliko kolikor z ustno besedno, (če še več ne) koristimo našemu narodu s tiskano besedo, s časopisi, s knjigami slovenskimi. Zatorej naj bode domoljubom slovenskim v sedanjih časih, ko je žrtvovanje za naš narod v družih zadevah zabranjeno in nemogoče, naj večja skrb ta, da razširjujejo knjige. Slovenskih knjig je uže obilo na dan prišlo, obilo se jih hrani pri založnikih in pisateljih naših. Med našim narodom pa še vendar nij zadosta naše literature; največ je knjig iz družbe sv. Mohora, a družega slovstva, razen molitevnih knjig vrlo premalo. Zakaj pa? Naš narod je presiromašen, tlačijo go druge skrbi, brigati se mora v prvej vrsti za to, da si napravi živeža in obleke, da plača davek. Za knjigo domačo mu skoro ne ostane novca več. Taisto velja pri naši mladini, učečej se po šolah. Za nemške knjige mora novcev imeti te mora v šolo prinesiti, za slovenske ga nihče ne sili, za nje seveda mu tudi novcev manjka. To ne velja samo glede naših (Bog pomagaj!) srednjih šol in učiteljskih, to velja tudi glede ljudskih šol v katere se od neke strani nemške slovničarje in nemške čitanke bolj vsiljujejo, nego domače naše knjige. Da bi torej naš prosti revni narod, da bi naša mladina za slovensko knjigo denar dajala, zato imamo malo upanja. Zavoljo tega pa skušajmo domoljubi slovenski, katerim denar nij namen, da si sem ter tje kako knjižico domačo naba-

da ne bodeta njegovi materi in g. Cooperju ničesar o tem omenila.

V četrtek, drugi dan po božiči, se je Viljem predstavil o določenem času na znamenovanem mestu. Gospod Clinton, kaj imeniten mož prijaznega lica, ga je kaj vljudno sprejel, popraševal ga je le malo ter nij celo spregovoril o priporočbi prejšnjega njegovega gospodarja, ampak rekel mu je le, da mu je treba mladega človeka, ki bi v njegovej pisarnici opravljal službo drugega kupčijskega služabnika; nazadnje mu je ponudil to službo. Viljem se je obotavljal. Res mu je ta ponudba kazala najugodnejšo bodočnost, vendar gospod Clinton nij omenil ničesar o plači, in ravno brez te mladenič nij mogel biti. Gospodin Clinton, zapazivši njegovo nedoločnost, mu je rekel:

„Morebiti se vam ne dopada moja ponudba, ali ste uže sprejeli kako drugo službo.“

„Ne, tega res ne,“ odgovoril je Viljem nagloma. „Vi ste kaj milostni, da tujcu to-

vimo v to svrhu, da darujemo, bodisi učeči se mladini, bodisi narodu. Zlasti prvo se jako priporočuje. Pri vsakej šoli mora biti namreč šolarska bukvarnica. Učiteljeva skrb je, da si vanjo spravi kolikor mogoče dobrih knjig, in za slovensko mladino seveda dobrih slovenskih knjižic. Iz svojega žepa pač ne more kupovati jih, krajni šolski svet tudi ne more skoro nobene svote v ta namen odločiti; zatorej pa skoro ne more slovenski domoljub boljše obrniti dar, ki ga je svojemu narodu namenil, nego s tem, ako ga je podelil v slovenskih knjižicah šolarski bukvarnici, oskrbuje za slovenski blagor vneti učitelj.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 9. februarja.

Nadvojvoda *Albrecht* je bil 7. t. m. na Dunaji bivajočega ruskega diplomata generala *Ignatieva* na kosilo povabil. Drug dan je ruski gost zapustil Beč in odšel v Kiev. Stara „*Presse*“ trdi, da je *cesar* sprejel *Tizino* ostavko, a naložil mu, naj svetuje, kdo bi novo ministerstvo na Ogerskem sestavil.

Konec *dalmatinskega* deželnega zbora, tako na nagloma zaprtega, nij vzbudil tolike pozornosti, kakor jo je zaslužil. Vajnejša, ker svetovnejša novica iz Carigrada je dalmatinsko vprašanje zadržala. Govori se, da vlada nij hotela, da bi bila adresa na vrsto prišla, ki bi bila to vprašanje zopet sprožila. Hrvatski listi pa nas zagotavljajo, da so tudi mej dalmatinski narodnjaci nekateri oportunci, ki radi mehki postajejo, odkladajo, verjemó, upajo. Slovan!

Vnušje države.

Gorčakovljeva okrožnica na evropske vlade pravi: Upor, ki ga Porta stavi željam Evrope, posaja orijentalno krizo v novo dobo. Carska vlada je to vprašanje od početka smatrala kot evropsko vprašanje, ki se more in naj se reši le z jedinostno voljo Evrope. Težava je le, Turčijo do tega spraviti, da bi krščanske podložnike pravično in človeško vladala, da ne bi Evropa gledala vednih kriz, ki njeno vest razburjajo in mir kale. Zato se je carska vlada z Evropo v dogovor spustila, zlasti z avstro-ogersko vlado, ki je najneposredneje interesovana, in je kabinetom predloge stavila... Porta jih je odbila. Zato car, predno bode sklenil o delovanju, ki se mu bode primerno zdelo, zelo želi vedeti, kaj bodo storile druge vlade na odbitje Turčije, ki je Evropo žalila v njenem dostojanstvu in motila v njenem miru.

Bulgarski naroden odbor je izdal proglas, ki terja, naj se ustanovi neodvisna bulgarska država, Čerkesi naj se izpode,

naj Bulgarijo zasede kaka slovanska armada, državni jezik bo bulgarski, eksarh naj postane patrijarh, a brez političnega položaja, desetinski davek se odpravi, državno polje in gozdovje se razdeli mej narod, narodna bulgarska vojska za brambo se osnuje, Bulgarija bode imela svoj denar, sultan bode imel naslov „veliki kralj bulgarski,“ ali vladar Bulgarov se bode zval „car bulgarski.“ itd. itd.

V *Srbiji* ne upajo, da bi se mir sklenil, zato se pripravljajo na ponovljenje vojne.

Iz *Kostanice* na bosenskej meji se hrvaškimi listom poroča, da je 8. t. m. zopet preko 700 katoliških Bošnjakov pribeglo v Avstrijo. Turki so namreč praznovali Mithadpašino ustavo s tem, da so na novo začeli klati neoborožene kristijane.

Premembe v *Turčiji* se smatrajo tudi v najnovejših listih skoro povsod kot vojevite, mirnemu razvoju protivne. Naslednik Mithadov je zagrizen Staroturk, sovražnik Rusije.

Angleški prestolni govor, s katerim se je odprl parlament, nij nič povedal, kako se misli Angleška zadržati v prihodnosti glede orijentalne politike. Kraljica je le obžalovanje izrekla, da je Turčija odbila predloge vlasti, ki so bile njej na korist tako, kot Evropi, in bi bili mir zagotovili. Rekla je: Namen kraljičin bil je zmirom ta, ohraniti evropski mir in doseči boljše vladanje v razburjenih turških provincijah, a tako, da se neodvisnost in neoskrunljivost Turčije občuva. Predlogi konferenčni žalbog od visoke porte nijso bili sprejeti, ali rezultat konference je kazal občno soglasje evropskih velevlastij, kar bode pač materijalen vseh na razmere in na upravo v Turčiji imelo. Premirje mej porto in kneževinama, bode, upati je, dovelo k častnemu miru. V tem trenutku je delala kraljica v popolnem soglasju s svojimi zavezniki, s katerim je še za naprej v prijaznej razmeri. — Tako prestolni govor. Posebnega nič, — diplomatične fraze.

V *Belgiji* vse vre proti konservativnemu ministerstvu in več demonstracij se je uže napravilo proti njemu. Te dni se je cela množica zbrala pred jezuvitskim kloštrom in je vpila: „Pogini naj Malou!“ Policija je zopet mir storila. Potem pa je narod zopdt v gledišči žvižgal in razsajal ter vpil: „Proč z Maloutom.“

Dopisi.

Iz *Sódražice* 7. febr. [Izv. dop.]

Mrzel veter brije po sodelnostej dolini *Sodražkej*, ter maščevaje se pretresa krepke ude pridnih gozdarjev, češ — vi ste, ki podirate jeze mi po naturnem zakonu stavljenе, da moram toliko hitreje in hitreje v daljave. *Sodražan* pa sedi v sobi „bralnega društva,“ beroč, kar si izbere v enajstih časo-

liko zaupate in me hočete sprejeti v vašo kupčijo, tudi mi je vaša ponudba ravno tako nepričakovana kot prijetna. A bil sem doslej v prodajalnici, kjer sem dobival reden zaslužek, ki je bil prevažen za mojo mater in za mojega starega očeta. Res bi bil rajši v takej kupčijski pisarnici, kot je vaša ter mislim, da bi kmalu v njej dobro delal. Vem tudi, da je mnogo mladih ljudi, sinov bogatih staršev, ki bi radi stopili k vam v službo in bi ne zabtevali nobenega zaslužka. Res bi koncem tega časa bil obilo odškodovan z vednostmi, katerih si bi v kupčijskih zadevah pridobil; a k nesreči, čestiti gospodine, se tega ne morem poprijeti, ravno tako malo, kot nijsem mogel obiskovati višjih šol.“

Gospod se je smehljal. „Od kod pa vi, mladi moj prijatelj, poznate tako te razmere?“

„Čestiti gospodine, slišal sem od mladih ljudij, nekdanjih svojih součencev in sedanjih kupčijskih služabnikov v trgovskih hišah, da ne dobivajo nikakoršne plače, in zdelo se mi,

da je to popolnem pravo razmerje. Zarad tega sem bil tudi prisiljen, zadovoljiti se s službo v lekarnici; res da nij bila po mojem okusu, a vendar sem se ž njo lahko samega sebe zdržaval, ter podpiral svojo mater, ubogo vdovo in svojega starega očeta, kaj priletnega moža.“

„Vaš stari oče je — —“

„Gospod Cooper, cerkvenik pri gospod *Arnoldovi* cerkvi.“

„Aho!“ rekel je gospod Clinton; „njega poznam. — In Viljem, kar tu pravite,“ pristavil je črez trenotek, „je popolnem res. Vajeni nijsmo plačevati plačo svojim mladim služabnikom, in vendar nas neprestano nadlegujejo s takovimi prošnjami; a dragi, mladi moj prijatelj, slišal sem mnogo dobrega o vas (povedal vam ne bodem, odkod izvirajo moja poročila, če prav vidim, da ste jako radovedni, pa še bolj dopada mi vaše lice in nadejam se, da mi bodete zvesto služili. Če mi tedaj poveste, koliko ste služili pri gospodu

pisih slovenskih, mej temi tudi v treh nemških darovanih po čestitej duhovščini tukajšnjem. Spomni se tudi štatutov svojega društva, mej kojimi so tudi veselice s petjem in tombolo dovoljene. Dovoljeno je, se ti veseliti, torej ne preziraj dovoljenja, misli si; porabi ga v omiko občine! In res. Trikrat uže se je bila ta misel uresničila v predpustnem času. Zbrala se je množica precej številna, ter si napravila narodne veselice po svoji moči, ki so prav dobro izpadle. Odbor je sklenil napraviti še jedno in sicer na pustno nedeljo t. j. 11. febr. obstoječo z govorom, petjem in tombolo. Namen te veselice je preblag, kajti čisti dohodki namenjeni so otročicem, o katerih zveličar govori: „Pustite malim k meni priti“ toda preubožni so, da bi jim pot kaj hasnila, ker si ne morejo napraviti potrebnega. Radi preblazega namena nadejati se ju tudi vnanjih obiskovalcev. Se ve da po parketih se bodo izprehajali, tudi pri vsakem koraku se ne videli v družem ogledalu — tem bolje, treba manj lišpa — ostane več za tombolo. Hvala bogu za tak blagodejni sklep! Bog pomoz, da bi mu bila vršitev enaka! Vidi se iz tega, da naši Sodražanje res niso iz Betlehema doma. „Honor cui honor.“

iz Zagreba 8. februarja. [Izvirni dopis.] Gojiti znanstvo, to je najuzvišenejša zadača vsakega naroda; zategadel pa tudi vidimo, da se tisti narodi, kateri so za vede — sploh za duševni narodni razvoj — več žrtvovali, odlikujejo pred drugimi z večjim ugledom pred svetom, z večjim materialnim blagostanjem, z večjo notranjo silo. Te uzvišene zadače bili so si gotovo tudi v svesti hrvatski rodoljubi pri njihovem neutrudljivem prizadevanji, dobiti sredstva za utemeljenje vseučilišča v prestolnici trojedne kraljevine. Najiskrenejša želja, ki so jo gojili uže dolgo vsi izobraženi Jugoslovani, uresničila se je končno vsled mnogobrojnih žrtev, katere so polagali na oltar narodne prosvete prijatelji lepše bodočnosti Jugoslovanstva in jih še denes polaga v obilnej meri hrvatski narod.

A žalibože bi pa marsikaterega Jugoslavana, ki je pred tremi leti z navdušenjem udeleževal se slovesnega otvorenja hrvatskega vseučilišča, ter z najlepšimi nadami vračal se takrat iz Zagreba domov, pač bi ga groza popadala, ako bi se seznanil z odnošaji, kakoršne denes na našem vseučilišču vladajo. Namen vseučilišča, kakor so si ga bili želeli

rodoljubi ne bode nikoli dosežen, ako se bode še dalje toleriral prokleti hrvatski separatizem, ki svoje strupene korenike poganja v neokužena tla jugoslovanske vzajemnosti. Vsled nazorov, katere v svoji zaslepljenosti strastno zagovarja večina hrvatskih vseučiliščnikov, došla bi Hrvatska na rob pogina, na temelju teh nazorov ignorirati bi moralo Hrvatsko vse Slovanstvo in končno bi se morala Hrvatska osamljena v zvezi preljubih „bratov“ Magjarov v širokem morju Slovanstva (če ne tujstva? Ur.) potopiti. Pri tem, bogme neljubem mi razmatrovanji moram z zadostenjem omeniti, da dozoreli možje popolnem prezirajo te mladeniške utopije in „Obzor“ glasilo narodne stranke, je še le pred kratkim svoje obžalovanje izrekel, da mora zemlja tolike svote potrošiti za zavod, ki se od prave svoje svrhe tako daleč odteguje. V tem obziru ima „Obzor“ popolno prav, ker zares bi bilo bolje, ne imeti nobenega vseučilišča, kot takošno, kakoršno imamo denes Hrvati, — namreč kar se večine mladeži tiče.

Namestu, da bi Hrvat, Srbin, Bolgar in Slovenec v bratskej slogi na tem, vedam posvečenem zavodu borili se na duševnem polju in bistrili si um za poznejše čase, ko bode domovina terjala od njih velike čine, moramo gledati, kako se baš tej vzvišenej ideji nasprotno dela, kako se zlobno greši proti vzajemnosti jugoslovanstva, kako večina naše „akademičke mladeži“ svojo pravo zadačo in svoj poklic zanemarija in dragi čas trati za prazne vse-hrvatske bedastoče. — To se mora predugačiti in je skrajni čas, da hrvatski narodnjaki, zlasti pa vseučiliščni profesorji temu zmaju, ki najlepše sile jugoslovanske bodočnosti požira, prebodejo moralno žrelo ter tako mlado Franjo-Josipovo vseučilišče zopet povrnejo pravemu njegovemu namenu.

Domače stvari.

— (Istersko.) V državnem zboru je 7. m. minister Stremajer odgovoril na interpelacijo dr. Viteziča, zakaj vlada ne osnuje slovanskih šol v Istri. Dejal je, da zdaj se v ljudskih šolah materini jezik povsod uči, za višja učilišča pa nij učiteljev ne učilnih sredstev. Srednje šole slovanske v Istri nij treba, ker bi malo obiskavana bila. — Vedno stara pesen!

— (Premeščenje.) Sodnik v Gornjem gradu gosp. Vojteh Levičnik je na svojo

prošnjo prestavljen v Rogatec, adjunkt Fr. Piringer pride iz Gradca za sodnika v Gornji grad.

— (Lunini mrak) se bode videl 27. febr. t. l. zvečer, če bo jasno vreme.

— (Metelkova darila) po 42 gold. za podučevanje v sadjereji in gojenji slovensčine so dobili sledeči učitelji na Kranjskem: Mat. Rant v Šturji, Fr. Hudovernik v Dobropolji, Fr. Muhič v Vrhu, L. Abram v Nemški loki, J. Lukan v Koprivniku, Fr. Praprotnik na Ježici, Fr. Govekar na Igu, J. Gantar pri Beli cerkvi, Ant. Gogala v Begunjih, Josip Benedek v Planini, Jos. Korban v Vodica, Fr. Golmajer v Dobu.

— (O koroškem šolstvu), zlasti na slovenskem delu, — piše „Učitelj“ — ne moremo nič veselega poročati. Kakor iz časnikov pozvedujemo, nastavljajo se na slovenske in slovensko-nemške šole učitelji, ki znajo slovenski malo ali nič. Mnogo slovenskih šol, posebno v velikovskem okraju je brez učitelja; zastoj se službe za ta mesta razpisujejo. Pri razpisih se je od prosilcev za te službe prvotno znanje slovensčine zahtevalo, a zdaj beremo v koroškem šolskem listu, da naj prosilci za te slovenske šole znanje slovensčine samo „im vorhandenem Falle“ dokažejo. — Pa tudi se slovenski učitelji na Koroškem pri svojih zborih največ o tem posvetujejo, kako bi nemščino slovenskim otrokom v glavo ubijali. Pri nekem zboru v Borovljah so sklenili, da ne zadostuje samo učenje nemških besed in prestavljanje, ampak učitelj (n. b. slovenski) naj z otroci (slovenskimi) kar nemški govori. O pedagogiji?

— (Šoli svetinski pri Celji) je presvitli cesar podaril 200 gold. podpore k zidanju šole.

— („Kratek opis Štajerske, Koroške, Kranjske in Primorja“) se je v vseh iztisih (2000) uže razposlal, dokaz, da je bila knjižica prav primerna potrebam slovenskih šol. Pisatelj pa pripravlja nov zboljššan in pomnožen napis. Dodati nameni vsaki deželi tudi prav kratek in lahko razumljiv pregled njene zgodovine.

— (Ogenj nastavljen). Iz Celja se „G.“ piše: Bilo je 20. jan. t. l., ko je sredi trde noči začelo goreti pri Francu Topolovski, posestniku v Hrenovej pri Novicerkvi. Ogenj se je naglo širil in v kratkem pokončal hišo in vse, kar je bilo v njej pohištva, obleke in zrnja. Domači razve življenja in nekaterih

Brayu, plačeval vam bodem bodoče leto ravno toliko, če pa potem vidim, da zaslužite več, zvišal vam bodem plačo; če vam je to prav, lahko vstopite prvega prosinca.“

Viljem se je zahvalil gospodu Clintonu s tako kratkimi besedami, kot je bilo mogoče, ter je nagloma odšel.

Prvi služabnik kupčijski, je pisaje v knjige poslušal pogovor, ter je mislil sam pri sebi, mladenič se ne kaže posebno hvaležnega, če se pomisli nenavadno velikodušnost kupčeve ponudbe. Kupec sam pa je opazoval lice dečkovo, na katerem se je obupanje umaknilo strmenju, strmenje pa je zopet spodrinilo upanje, veselje in odkritosrčna hvaležnost, in videl je, da je bil preveč ginjen, da bi bil svojo hvaležnost izrazil z obilnimi besedami. Kupec sam se je spomnil onega časa, ko je bil tudi on, edini sin svoje matere, uboge vdove, prišel zapuščen v mesto, ter je dolgo iskal službe; in nazadnje dobivši jo, vsedel se

je, ter jej pisal in poročil, da upa, da bode kmalu dovolj zaslužil za se in za njo.

Mej tem je na grobu te matere daleč notri v deželi, več kot dvajset let trava rasla in obraz kupčev je bil od skrbi razoran. Ko pa je počasi vrnivši se k pisalni mizi nevesč na prazno polo s suhim peresom načekal besedi: „Predraga mati“, oživila se je zopet za trenotek, on sam je postal zopet mladenič, in oni nevidni besedi ste bili začetek istega lista, ki jej je naznanil njegovo srečo.

Ne, dečko nij bil nehvaležen, drugače se bi kupec ne bil spomnil onega časa, ko je njegovo lastno srce bilo tako globoko ginjeno.

In srce onih mater, ki so pri enakih poročilih svojih preljubljenih sinov jokale se, molile in boga hvalile, se bodo radovale z majheno, dobro gospo Sullivanovo, ko je od Viljema izvedela veselo novico. Tudi gospod Cooper in Jerica imata svoje uzorne podobe, gospod Cooper v marsikaterem starem možu,

katerega kolne in trudne oči se prilično blišče nade, katero, če prav sam tolikokrat prevarjen, goji za svojega vnuka; Jerica pa v marsikateri mladi sestri, ki je ponosna, kadar vidi, da drugi čislajo njenega blagega brata, kot ga je sama zmirom čislala. In pri tacihih prilikah vesela družba nij popolna, če ne ustopi nenadoma tak prisrčen prijatelj, kot Trueman, mladeniču ne potrka na ramo ter vsklikne: „No, master Viljem, za te jih pač nij bilo treba toliko skrbeti, kaj ne? Tvojemu staremu očetu sem večkrat rekel, da menim, da se bode nazadnje vse prav obrnilo.“

Največja skrivnost pri vsej tej zadevi je bila, kar je gospod Clinton rekel, da je slišal mnogo o Viljemu. Gospa Sullivanova je preštela vso malo vrsto svojih znancev in znank, ter je spregovorila mnogo nemogočih rečij. Ker jih vse njih slutnje niso približale resnici sklenili so nazadnje, storiti kot Jerica in vse pripisavati moči sv. Miklavža. (Dalje prih.)

